

rippus i als seus predecessors cartaginesos, no podem dubtar que els *Naffur* duien aquest nom quan l'àrab encara no era conegut en terres africanes, i tampoc el mot no pot ser dels semites púnics; en el llenguatge del quals hi hauria hagut *-p-* encara, en lloc de la *-f-*; car també en àrab la *-p-* del semític comú es tornà *-f-*, però en camític aquest procés ja s'havia produït alguns segles abans.

La conclusió que em sembla imposar-se és que l'arrel NPR (tornada després *nfr*) devia ser pròpia del camito-semític comú, i que d'ella vingué el nom dels camites indòmits i el dels beduïns d'Àrabia. Ara bé no necessitàvem que Hübner i Schulten ho possessin de relleu en els seus estudis (*Numantia*, pp. 37ss.), per saber que existí una antroponímia comuna líbio-ibèrica; és més: que hi hagué alguna mesura de comunicat, almenys lexical, entre els dos troncs lingüístics ibero-basc i líbio-semític. ¿Per què no hauria de remuntar fins a aquest element comú el nom NAFUR/LÄFR, amb el sentit de 'saquejador' i 'voraç', del substrat pirinenc (comú al basc i a l'oc-cat.) i del camito-semític? La fama tremenda dels *Naffur* africans no hauria fet més que consolidar-ho. I si la *u* del basc és innovació d'aquesta llengua, o ja ve d'una antiga base eusko-líbia, i si la *l-* i la *f* < *p* les devem a una lenició basca o a una d'ibèrica, ¿no farem bé de deixar-ho enlaire? Així com així, l'etimologia resta ja assentada sobre bases ben sòlides.

DERIV.: Goso suggerir que el nom de la grandiosa penya de *Lifrago*, a la serra de Cervera del Maestre, tingui nom derivat d'això, amb sufix pre-romà -AKO: car és versemblant que aquelles formidables afraus vagin servir de refugi a bandolers, ja dels temps romans; que és d'herència mossàrab ens ho mostren ja la *-o* i la *l-* no palatalitzada.

Dels derivats *llefardar*, *llefardós*, *llefarut*, *llefernada*, *llefris*, *llefró*, *llenfró*, *enllefardar*, *enllefarnar*, *desenllefarnar* i *llerpa*, veg. supra. De *llefernós* ha de ser variant xipella *llefrinós* en Santamaria. Però de moltes d'aquestes formes (*llefardar*, *llefarnar*, *llefarut* etc.), s'extreia la consciència que l'arrel era *llef-* (sense *r*), d'on nous derivats. Sobretot *llefiscós*, degut a la influència de *lliscós* 'que llisca de les mans' [*lla-* 1805, Belv., que no sé per què ell i Lab. 1840 qualifiquen de dial., perquè és de tot el cat. or. almenys]: «les cullidores abocan dins la semal, que prempsa, llur cistell ple, fent-lo rabiar de tant que li'n tiran. — A poc a poc, que no puc aguantar --- i per fer-les despitar, 'ls hi passa sa mà *llefiscosa* per la cara», Bosch de la Trinxeria (*Noradell*, p. 89); «ingrat Savalls — crida va —, serp *llefiscosa*, hiena repugnant ---», Coromines (*Silèms*, cap. 16, p. 207); «enganxós», Ed. Fontserè, *CiFiNat.*, p. 127.

En canvi no satisfaria gens, de suposar un derivat de *lliscar* (< **llisqu-if-ós*, a la manera d'*espellifat*, *enganyifa*, i metàtesi) entre altres raons, perquè la cosa *llefiscosa* sol ser greixosa o llefre; *llefiscor*, *llefiscositat*, *llefisquejar*, *enllefiscar*, *ament*, *desenllefiscar*. *Llefinyós* amb la terminació de *regastinyós*. *Llefec*, *llefega* [*DAG.*], *llefegós*, amb la terminació de *llamec*, *ma-*

sega. *Llefuga* [*DAG.*]: «no li esqueien els *llefugues*, al Roig», Víctor Català (*Lenin*, O. C., p. 975), amb la terminació de *llemuga*, *remuga*, *marfuga*, *fredeluga*; *llefuc* [*DOR.*]; *llefugar*. Sembla que degué haver-hi des d'antic un verb *llefagar* 'comportar-se llefremment', car difícilment pot ser altra cosa un passat *llefegà* que Aversó (§ 12.41) posa al mig d'una llista de 67 rims en *-à*, no ordenada alfabèticament, i fins al n.º 39 tots són verbs molt corrents, però després n'hi afegeix d'escadussers, que semblen haver-li estat evocats pel sentit dels precedents, i aquest va entre *cagà* i *ajegà*.

1 Testimoni que interessa com a valencià, car ni CRos, ni Sanelo, ni Escrig (*ll.*, *enll.*), ni GaGirona (*enll.*, *desenll.*) no porten res d'això — 2 Notem l'absència en altres fonts dialectals occitanes on podríem esperar de trobar-lo, i que refermen la idea d'una àrea lacunar de supervivències esparses: PSW, Rayn., Pasquier, aranès, Delpech, Chabrand, Béronie, Rohlfis, Martin (*Pat. de Lallé*) etc. —

3 Anotava Lebel (*Les Noms de Pers. Fr.*, 113) com a NP en una font parisenca de 1312, conjecturant si significaria «gourmand», però creu que era nom d'un italià, o sigui apartant-nos del mot oc-cat. i al·ludint al mot italià, suspecte de longobardisme. — 4 Com que la *r* és tan sovint substituïda per *b* com per *p*, no descarto que hi hagi encara una altra forma del mateix mot en *labur* de Zaraitze i el Roncal «ruin, de acciones bajas» i «impatient» en tres localitats del SE. labortà (Azkue, §§ 2 i 3), *laburtasun* «injuria, acció mala» a Oiartzun; i *laburkeri* «acció baja, vil», que Azkue localitza en tots els dominis dialectals del basc, llevat de Biscaia.

Però hem de deixar que els bascolegs delimitin bé això de l'adj. basc comú *labur* 'curt', que deu tenir un altre origen; o ens aclareixin si podria ser aquest mateix mot, amb una evolució de sentit que no entenc. — 5 Jo havia dit (*TopHesp.* II, 307, 1972) «hay aquí por lo menos contacto con un adjetivo romance *lefr-*, *lafr-*, 'goloso', 'comilón', que tiene amplio arraigo en cat. (*llefre*) y en una larga zona occitana, desde el Bearn hasta los Alpes: sospecho que la relación es más decisiva que la de un mero 'contacto'» i no arribava a precisar més; per això pot resultar que potser no estiguem tan d'acord, com ell sembla creure-ho, quan m'ho accepta entenent que, en basc, *lapur/napur* sigui manlleu del romànic; en realitat si «siempre he pensado que se trata a fin de cuentas de un préstamo» i és certa la unitat d'origen amb quelcom de camito-semític o si es vol «camito-ibèric», potser tanmateix resulti ser bona la seva intuïció. Aclareixo ara els mots «y aun hacia Portugal», amb què acabava aquella nota: pensava en mots que sonen pròxims en gallego-portuguès, particularment el mínhot *«lafrado: lambão»* (*RLus.* xxxix, 258), en el qual crec que hi ha realment un antic ancoratge ferm del nostre mot. Llavors hi posaríem també gall. *larfon* «el que come con afán, con hambre, a dos carrillos y ambas manos, sin cuidarse de la limpieza», puix que al costat d'això recull Valladates un equivalent *laraf(o)uzas*,